

RECOMANDĂRI

RECOMANDAREA COMISIEI

din 18 iulie 2011

privind accesul la un cont de plăți de bază

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2011/442/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292,

întrucât:

- (1) Asigurarea accesului consumatorilor la servicii de plată în Uniunea Europeană (denumită în continuare „Uniunea”) este esențială pentru a permite acestora să beneficieze pe deplin de piața unică și pentru buna funcționare a pieței unice. În prezent, disponibilitatea serviciilor de plată esențiale nici nu este asigurată de către prestatorii de servicii de plată și nici nu este garantată de toate statele membre în Uniune.
- (2) Criteriile de eligibilitate restrictive impuse de către prestatorii de servicii de plată pentru deschiderea unui cont de plăți, care depășesc obligațiile legale, pot restrânge libertatea de circulație a persoanelor în interiorul Uniunii. Mai mult, imposibilitatea de a deține un cont de plăți împiedică accesul consumatorilor la piața serviciilor financiare principale, ceea ce diminuează gradul de incluziune socială și financiară, adesea în detrimentul celor mai vulnerabile categorii ale populației. De asemenea, este îngreunat accesul consumatorilor la mărfuri și servicii de bază. Prin urmare, este necesar să se instituie principii referitoare la accesul la un cont de plăți de bază, fapt care constituie un element-cheie în promovarea incluziunii și a coeziunii sociale, pentru a permite consumatorilor să beneficieze cel puțin de un ansamblu comun de servicii de plată esențiale.
- (3) Este important să se asigure aplicarea uniformă în întreaga Uniune a principiilor de acces la un cont de plăți de bază. Totuși, pentru a fi eficiente, principiile respective trebuie să fie implementate ținându-se cont de diversitatea practicilor bancare de pe teritoriul Uniunii.
- (4) Prezenta recomandare stabilește principiile generale aplicabile furnizării unui cont de plăți de bază în Uniune.
- (5) Prezenta recomandare trebuie să se aplice în coroborare cu Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne ⁽¹⁾. În consecință, normele aplicabile serviciilor de plată referitoare la transparența condițiilor și la informare trebuie să se aplice și în cazul conturilor de plăți de bază.
- (6) Dispozițiile din prezenta recomandare nu ar trebui să împiedice statele membre sau prestatorii de servicii de plată să adopte măsuri justificate pe motive legitime de securitate și ordine publică în conformitate cu legislația Uniunii.
- (7) În orice stat membru, consumatorii care au reședința legală în Uniune și care nu dețin un cont de plăți în acel stat membru trebuie să aibă posibilitatea de a deschide și de a utiliza un cont de plăți de bază în respectivul stat membru. În vederea garantării accesului la un cont de plăți de bază pe o scară cât mai largă cu putință, statele membre trebuie să asigure consumatorilor accesul la un astfel de cont indiferent de situația lor financiară, precum șomaj sau insolvabilitate. Totuși, dreptul de a avea acces la un cont de plăți de bază în orice stat membru trebuie să fie acordat în conformitate cu cerințele prevăzute de Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului ⁽²⁾, în special în ceea ce privește procedurile de precauție privind clientela.
- (8) În plus, prezenta recomandare nu trebuie să aducă atingere obligației prestatorului de servicii de plată de a

⁽¹⁾ JO L 319, 5.12.2007, p. 1.

⁽²⁾ JO L 309, 25.11.2005, p. 15.

denunța contractul de deschidere a unui cont de plăți de bază în circumstanțe excepționale în temeiul altor acte legislative aplicabile la nivelul Uniunii sau la nivel național, precum legislația privind spălarea banilor și finanțarea terorismului sau cea referitoare la prevenirea și investigarea infracțiunilor.

- (9) Pentru asigurarea disponibilității conturilor de plăți de bază ținându-se cont de situațiile naționale specifice, statele membre trebuie să aibă posibilitatea de a desemna, în baza principiilor transparenței, nediscriminării și proporționalității, unul, mai mulți sau toți prestatorii de servicii de plată. Măsurile care urmează a fi adoptate de către statele membre în acest sens nu trebuie să creeze denaturări ale concurenței între prestatorii de servicii de plată și trebuie să se bazeze pe principiile transparenței, nediscriminării și proporționalității. În acest context, statele membre trebuie să facă publice drepturile de care dispun prestatorii și obligațiile care le revin acestora atunci când oferă acces la un cont de plăți de bază.
- (10) Pentru a asigura transparența și tratamentul echitabil și pentru a permite consumatorului să conteste decizia prestatorului de servicii de plată, prestatorul de servicii de plată trebuie să informeze consumatorul cu privire la motivele și justificarea refuzului de a deschide un cont de plăți de bază.
- (11) Accesul la o gamă de servicii de plată esențiale trebuie garantat în orice stat membru. Serviciile inerent legate de conturile de plăți de bază trebuie să includă posibilitatea de a depune și de a retrage numerar din cont. Acestea trebuie să permită consumatorului să efectueze operațiuni de plată esențiale, precum primirea veniturilor sau a prestațiilor sociale, plata facturilor sau a impozitelor și achiziționarea de mărfuri și servicii, inclusiv prin debitare directă, virament sau utilizarea unui card de plată. Pentru a asigura o incluziune financiară cât mai amplă posibil, astfel de servicii trebuie să permită achiziționarea de mărfuri și servicii online dacă acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic. De asemenea, acestea trebuie să dea posibilitatea consumatorilor să inițieze ordine de plată prin intermediul serviciilor bancare online ale prestatorului de servicii de plată atunci când este posibil din punct de vedere tehnic. Totuși, un cont de plăți de bază nu trebuie să permită executarea ordinelor de plată dacă respectivele ordine de plată ar avea drept rezultat un sold negativ în cont. Accesul la credit nu trebuie considerat o componentă automată a unui cont de plăți de bază sau un drept asociat acestui tip de cont.
- (12) În cazul în care prestatorul de servicii de plată percepe consumatorului un comision pentru deschiderea, gestionarea și închiderea contului și pentru utilizarea serviciilor inerent asociate acestuia, astfel cum sunt definite în prezenta recomandare, suma totală percepută trebuie să fie rezonabilă pentru consumator și de așa natură încât să nu împiedice consumatorul să își deschidă un cont de plăți de bază și să utilizeze serviciile

asociate acestuia, având în vedere circumstanțele naționale specifice. Orice costuri suplimentare pentru consumator în eventualitatea nerespectării termenilor prevăzuți în contract trebuie să fie, de asemenea, rezonabile.

- (13) În vederea asigurării consecvenței și eficienței implementării principiului comisioanelor rezonabile, statele membre trebuie să stabilească ce anume constituie un comision rezonabil pe baza criteriilor indicative prevăzute de prezenta recomandare, care pot fi luate împreună.
- (14) De asemenea, sunt necesare măsuri de sensibilizare a consumatorilor în ceea ce privește disponibilitatea conturilor de plăți de bază în scopul promovării incluziunii financiare. Prin urmare, statele membre și prestatorii de servicii de plată trebuie să pună la dispoziția consumatorilor informații generale, clare și ușor de înțeles cu privire la principalele caracteristici și condiții de utilizare ale acestor conturi, precum și referitoare la pașii concreți pe care trebuie să îi urmeze consumatorii pentru a-și exercita dreptul de a deschide un cont de plăți de bază. Consumatorul ar trebui, de asemenea, să fie informat cu privire la faptul că achiziționarea de servicii suplimentare nu este obligatorie pentru a avea acces la un cont de plăți de bază.
- (15) Respectarea dispozițiilor prevăzute de prezenta recomandare implică prelucrarea datelor cu caracter personal ale consumatorilor. Prelucrarea datelor menționate este reglementată de Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date⁽¹⁾, în special de articolele 6, 7, 10, 11, 12 și 17, pentru asigurarea unei prelucrări corecte și legale și respectarea dreptului fundamental de protecție a datelor cu caracter personal, în special în ceea ce privește cerințele generale de necesitate și proporționalitate, dreptul persoanei vizate de a avea acces la propriile date, rectificarea și ștergerea sau blocarea datelor inexacte, și de articolul 28 privind supravegherea respectării dispozițiilor Directivei 95/46/CE de către autorități publice independente de protecție a datelor.
- (16) Consumatorii trebuie să aibă acces la proceduri extrajudiciare eficiente de reclamație și despăgubire în vederea soluționării litigiilor care derivă în urma aplicării principiilor prevăzute de prezenta recomandare. Se pot utiliza organismele și sistemele existente, de exemplu cele de soluționare a litigiilor care țin de drepturile și obligațiile instituite de Directiva 2007/64/CE.
- (17) Implementarea principiilor stabilite în prezenta recomandare trebuie să fie sprijinită printr-un proces de supraveghere prudențială la nivel național. Autoritățile competente trebuie abilitate să își îndeplinească sarcinile de supraveghere în mod eficiente.

⁽¹⁾ JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

(18) Statele membre trebuie să dispună de statistici anuale fiabile cel puțin privind numărul de conturi de plăți de bază deschise, numărul de cereri respinse și numărul conturilor de plăți de bază închise, precum și privind comisioanele asociate conturilor de plăți de bază. În acest scop, statele membre sunt invitate să utilizeze toate sursele de informare relevante. Aceste informații trebuie comunicate anual Comisiei și pentru prima dată cel târziu la 1 iulie 2012.

(19) Statele membre trebuie invitate să ia toate măsurile necesare pentru a asigura aplicarea prezentei recomandări cel târziu în termen de 6 luni de la publicare. Pe baza rapoartelor furnizate de statele membre, Comisia va monitoriza și va evalua măsurile luate până la 1 iulie 2012. În urma monitorizării, Comisia va propune toate măsurile necesare, inclusiv măsuri legislative dacă este necesar, pentru a asigura îndeplinirea integrală a obiectivelor prezentei recomandări,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

SECȚIUNEA I

Definiții

1. În sensul prezentei recomandări, se aplică următoarele definiții:
 - (a) „consumator” înseamnă orice persoană fizică care acționează în scopuri în afara activităților sale comerciale sau profesionale;
 - (b) „prestator de servicii de plată” înseamnă un prestator de servicii de plată în sensul definiției de la articolul 4 punctul 9 din Directiva 2007/64/CE, care este responsabil cu furnizarea de conturi de plăți de bază în temeiul punctului 3;
 - (c) „cont de plăți” înseamnă un cont deținut în numele unui consumator care este folosit pentru executarea operațiunilor de plată;
 - (d) „operațiune de plată” înseamnă o operațiune de plată, astfel cum este definită la articolul 4 punctul 5 din Directiva 2007/64/CE;
 - (e) „fonduri” înseamnă fondurile definite la articolul 4 punctul 15 din Directiva 2007/64/CE;
 - (f) „contract” înseamnă un contract-cadru, astfel cum este definit la articolul 4 punctul 12 din Directiva 2007/64/CE.

SECȚIUNEA II

Dreptul de acces

2. Statele membre trebuie să se asigure că orice consumator cu reședința legală în Uniune are dreptul de a deschide și utiliza un cont de plăți de bază la un prestator de servicii de plată care funcționează pe teritoriul lor, cu condiția ca respectivul consumator să nu dețină deja un cont de plăți care să îi permită să utilizeze serviciile de plată enumerate la punctul 6 pe teritoriul lor. Acest drept trebuie să se aplice indiferent de situația financiară a consumatorului.
3. Statele membre se asigură că în jurisdicția lor există cel puțin un prestator de servicii de plată care oferă acces la conturi de plăți de bază. În acest scop, ele trebuie să țină seama de localizarea geografică sau de cota de piață deținută de prestatorii de servicii de plată din jurisdicțiile lor. Statele membre trebuie să se asigure că prin aceasta nu se creează denaturări ale concurenței dintre prestatorii de servicii de plată.
4. Statele membre trebuie să ia măsuri pentru a garanta că prestatorii de servicii de plată utilizează sisteme transparente, corecte și fiabile pentru a verifica dacă consumatorul deține deja un cont de plăți sau nu.
5. Statele membre trebuie să se asigure că, atunci când o cerere de deschidere a unui cont de plăți de bază este respinsă, prestatorul de servicii de plată informează consumatorul imediat, în scris și gratuit, cu privire la motivele și justificarea refuzului. Acest drept la informare poate fi limitat prin măsuri legislative, atunci când limitările impuse constituie măsuri necesare și proporționale care urmăresc protejarea obiectivelor de securitate națională sau de ordine publică.

SECȚIUNEA III

Caracteristicile unui cont de plăți de bază

6. Un cont de plăți de bază trebuie să includă următoarele servicii de plată:
 - (a) servicii care să permită efectuarea tuturor operațiunilor necesare pentru deschiderea, gestionarea și închiderea unui cont de plăți;
 - (b) servicii care permit depunerea de numerar într-un cont de plăți;
 - (c) servicii care permit retrageri de numerar dintr-un cont de plăți;

(d) executarea de operațiuni de plată, inclusiv transferul de fonduri în și dintr-un cont de plăți la prestatorul de servicii de plată al consumatorului sau la un alt prestator de servicii în urma:

(i) executării unei operațiuni de debitare directă;

(ii) executării operațiunilor de plată prin intermediul unui card de plată care nu permite executarea operațiunilor de plată ce depășesc soldul curent al contului de plăți;

(iii) executării viramentelor.

7. Accesul la un cont de plăți de bază nu trebuie condiționat de achiziționarea unor servicii suplimentare.

8. Prestatorul de servicii de plată nu trebuie să ofere, explicit sau tacit, niciun fel de facilități de descoperire de cont asociate unui cont de plăți de bază. Un ordin de plată către prestatorul de servicii de plată al consumatorului nu trebuie executat în cazul în care executarea lui ar conduce la un sold negativ în contul de plăți de bază al consumatorului.

SECȚIUNEA IV

Comisioanele aferente

9. Statele membre trebuie să se asigure că un cont de plăți de bază este oferit cu titlu gratuit sau în schimbul unui comision rezonabil.

10. În cazul în care un prestator de servicii de plată percepe consumatorului un comision de deschidere, gestionare sau închidere a unui cont de plăți de bază ori un comision de utilizare a unuia, mai multor sau tuturor serviciilor enumerate la punctul 6, suma totală percepută consumatorului trebuie să fie rezonabilă.

11. Orice alte comisioane suplimentare pe care le poate percepe prestatorul de servicii de plată în relație cu un contract de deschidere a unui cont de plăți de bază, inclusiv cele care rezultă în urma nerespectării de către consumator a angajamentelor asumate în baza contractului, trebuie să fie rezonabile.

12. Statele membre trebuie să stabilească ce anume reprezintă un comision rezonabil pe baza unuia sau mai multora dintre următoarele criterii:

(a) nivelurile veniturilor naționale;

(b) comisioanele medii asociate conturilor de plăți în respectivul stat membru;

(c) costurile totale legate de furnizarea unui cont de plăți de bază;

(d) prețurile de consum naționale.

SECȚIUNEA V

Informații generale

13. Statele membre trebuie să lanseze campanii de informare a publicului cu privire la disponibilitatea conturilor de plăți de bază, la condițiile tarifare, la procedurile care trebuie urmate pentru a-și putea exercita dreptul de acces la un cont de plăți de bază și la metodele de acces la un mecanism extrajudiciar de reclamație și despăgubire.

14. Statele membre trebuie să se asigure că prestatorii de servicii de plată pun la dispoziția consumatorilor informațiile referitoare la caracteristicile specifice conturilor de plăți de bază oferite, la comisioanele aferente și la condițiile de utilizare. Consumatorul trebuie, de asemenea, să fie informat cu privire la faptul că achiziționarea de servicii suplimentare nu este obligatorie pentru a avea acces la un cont de plăți de bază.

SECȚIUNEA VI

Supravegherea și soluționarea extrajudiciară a litigiilor

15. Statele membre trebuie să desemneze autorități competente însărcinate cu asigurarea și monitorizarea respectării efective a principiilor prevăzute de prezenta recomandare. Autoritățile competente desemnate trebuie să fie independente față de prestatorii de servicii de plată.

16. Statele membre trebuie să asigure stabilirea unor proceduri adecvate și eficiente de reclamație și de despăgubire pentru soluționarea extrajudiciară a litigiilor dintre prestatorii serviciilor de plată și consumatori în legătură cu drepturile și obligațiile care decurg din principiile prevăzute de prezenta recomandare, recurgând la organismele existente, dacă este cazul. Mai mult, statele membre trebuie să se asigure că toți prestatorii de servicii de plată care au responsabilitatea de a furniza conturi de plăți de bază aderă la unul sau mai multe organisme care implementează asemenea proceduri de reclamație și de despăgubire.

17. Statele membre trebuie să se asigure că organismele menționate la punctul 16 cooperează activ în soluționarea litigiilor transfrontaliere.

SECȚIUNEA VII

Date statistice

18. Statele membre trebuie să se asigure că prestatorii de servicii de plată furnizează anual autorităților naționale informații fiabile cel puțin privind numărul de conturi de plăți de bază deschise, numărul de cereri de deschidere a unui cont de plăți de bază respinse și motivele acestor respingeri, numărul conturilor de acest tip închise,

precum și privind comisioanele asociate conturilor de plăți de bază. Aceste informații trebuie furnizate sub formă agregată.

19. Statele membre sunt invitate să furnizeze Comisiei anual, și pentru prima dată cel târziu la 1 iulie 2012, informații privind numărul de conturi de plăți de bază deschise, numărul de cereri de deschidere a unui cont de plăți de bază respinse și motivele acestor respingeri, numărul conturilor de acest tip închise, precum și privind comisioanele asociate conturilor de plăți de bază.

SECȚIUNEA VIII

Dispoziții finale

20. Statele membre sunt invitate să ia toate măsurile necesare pentru a asigura aplicarea prezentei recomandări în termen

de cel mult 6 luni de la publicare și să notifice Comisiei toate măsurile luate în temeiul prezentei recomandări.

21. Recomandarea se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 18 iulie 2011.

Pentru Comisie
Michel BARNIER
Membru al Comisiei
